

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 września 2016 r. Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w S., wykonując prawomocne postanowienia Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 21 września 2015 r., wydane w sprawie o sygn. akt VI U 42/15 i Sądu Apelacyjnego w Szczecinie III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 20 stycznia 2016 r., wydane w sprawie o sygn. akt III AUz 75/15, odmówił uwzględnienia wniosku K. G. (1) z dnia 6 maja 2015 r. o ponowne ustalenie wysokości świadczenia. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie przedstawił istotnych dla sprawy nowych okoliczności faktycznych ani nie ujawnił nowych dowodów, istniejących w dniu wydania decyzji, nieznanymi organowi, a mających wpływ na wysokość jego emerytury. Organ rentowy wyjaśnił, że decyzją z 11 września 2002 r. przyznał ubezpieczonemu emeryturę wojskową od dnia 1 sierpnia 2002 r., przyjmując procentowy wymiar świadczenia z tytułu wysługi emerytalnej w wysokości 56,32 % podstawy wymiaru. Decyzją tą uwzględnił, na potrzeby ustalenia stażu emerytalnego K. G., okres od 9 grudnia 1983 r. do 31 sierpnia 1986r., tj. okres jego zatrudnienia od dnia ukończenia 15 roku życia w ramach przygotowania do zawodu na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego z dnia 1 września 1983 r. oraz świadectwa pracy. Organ podkreślił, że od tej decyzji K. G. złożył w dniu 26 września 2002 r. odwołanie, wnosząc o zaliczenie do wysługi emerytalnej brakującego okresu zatrudnienia w ramach przygotowania do zawodu od 1 września 1983 r. do 8 grudnia 1983 r., tj. okresu przed ukończeniem 15 roku życia, po czym w dniu 17 października 2002r. odwołanie to wycofał. Dalej organ podkreślił, iż ubezpieczony w roku 2008 ponownie złożył w (...) w S. wniosek o zaliczenie do wysługi emerytalnej okresu zatrudnienia go jako młodocianego przed ukończeniem 15 roku życia. Organ emerytalny decyzją z dnia 4 lutego 2008 r. odmówił wznowienia postępowania w tej sprawie uznając, iż decyzja w sprawie ustalenia prawidłowej wysokości świadczenia z dnia 11 września 2002 r. z uwagi na wycofane odwołanie stała się prawomocna, zaś K. G. (1) nie przedstawił w powyższej sprawie żadnych nowych dowodów, ani nie ujawnił nowych okoliczności, które miałyby wpływ na wysokość świadczenia. Po rozpoznaniu odwołania ubezpieczonego od tej decyzji Sąd Okręgowy w Szczecinie, wyrokiem z dnia 2 października 2008 r. oddalił odwołanie, wskazując iż decyzja z dnia 11 września 2002 r. stała się prawomocna.

K. G. (1) odwołał się od decyzji z 21 września 2016 r., podnosząc, że w piśmie z dnia 6 maja 2015 r. wniósł o ponowne rozpoznanie sprawy, przedstawiając nowe okoliczności faktyczne i dowody, które nie były znane organowi emerytalnego w dniu wydania decyzji tj. 11 września 2002 r., co umożliwiłoby wznowienie postępowania. Ubezpieczony wskazał w tym zakresie na treść pisma (...) z dnia 11 marca 2008 r. w którym przyznano, że nie został uwzględniony okres od 1 września 1983 r. do 9 grudnia 1983 r., tj. okres zatrudnienia przed ukończeniem przez wnioskodawcę 15 roku życia, podczas gdy w dniu 9 grudnia 1983r. miał ukończone 15 lat. Odwołujący wskazał również na treść pisma (...) z dnia 13 stycznia 2015 r., w którym określono sporny okres wynoszący 3 miesiące i 9 dni (czyli od 1 września 1983 r. do 9 grudnia 1983 r.). Jak trzeci dowód ubezpieczony wskazał na brak znajomości regulacji prawnych dotyczących zatrudniania młodocianych w okresie go dotyczącym. Podniósł, że zatrudnienie młodocianego pracownika regulowało rozporządzenie Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 21 października 1974 r. (Dz. U. Nr 43, poz. 260), które dopuszczało zatrudnianie młodocianego, który ukończył szkołę podstawową, w wieku powyżej 14 lat a przed ukończeniem 15 roku życia, w celu nauki zawodu.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego odrzucenie na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c., wskazując, że sprawa o to samo roszczenie między tymi samymi stronami została prawomocnie osądzona wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 2 października 2008 r. w sprawie o sygn. akt VII U 1020/08. Ewentualnie, z ostrożności procesowej organ wniósł o oddalenie odwołania. Ponadto organ rentowy wniósł o zasądzenie od ubezpieczonego na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

K. G. (1) urodził się (...)

W okresie od 1 września 1983 r. do 31 sierpnia 1986 r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w J. w pełnym wymiarze czasu pracy jako młodociany pracownik – mechanik samochodowy. Zatrudnienie to miało związek z odbywaną przez niego praktyczną nauką zawodu.

Niesporne, a nadto dowody:

- świadectwo pracy - k. 6 tom I akt (...);
- umowa o pracę z 1.09.1983r. - k. 19 tom I akt (...).

Decyzją Dyrektora (...) w S. z dnia 11 września 2002 r. K. G. (1) nabył prawo do emerytury wojskowej. Procentowy wymiar świadczenia z tytułu wysługi emerytalnej wyniósł 56,32 % podstawy wymiaru.

Ustalając wysokość emerytury ubezpieczonego organ rentowy uwzględnił następujące okresy zatrudnienia:

- od 9 grudnia 1983 r. do 31 sierpnia 1986 r. - w wymiarze 2 lata, 8 miesięcy i 22 dni,
- od 3 września 1986 r. do 4 maja 1993 r. - w wymiarze 6 lat, 8 miesięcy i 2 dni,
- od 5 maja 1993 r. do 6 czerwca 1994 r. - w wymiarze 1 rok, 1 miesiąc i 2 dni,
- od 7 czerwca 1994 r. do 31 lipca 2002 r. - w wymiarze 8 lat, 1 miesiąc i 24 dni.

Od powyższej decyzji ubezpieczony złożył w dniu 26 września 2002 r. odwołanie, które jednak w dniu 17 października 2002 r. wycofał.

Niesporne, a nadto dowody:

- decyzja (...) z 11.09.2002r. - k. 23-20A tom I akt (...);
- notatka służbowa - k. 10 tom I akt (...);
- odwołanie z 26.09.2002r. - k. 24 tom I akt (...);
- pismo z 17.10.2002r. - k. 25 tom I akt (...).

Wojskowy organ emerytalny obliczając staż emerytalny poszczególnych obowiązków korzysta z systemu informatycznego ROMB. (...) ten, po wprowadzeniu do niego odpowiednich danych dokonuje przeliczeń, w szczególności zamienia poszczególne okresy na lata, miesiące oraz dni. Ustalając wysokość emerytury dla K. G. system popełnił błąd, gdyż obliczając długość okresów składkowych ubezpieczonego poprzedzających służbę wojskową przyjął, że okres od 9 grudnia 1983 r. do 31 sierpnia 1986 r. to 2 lata, 8 miesięcy i 22 dni, w sytuacji gdy faktycznie okres ten to 2 lata, 8 miesięcy i 23 dni.

Niesporne.

Decyzją z dnia 4 lutego 2008 r. Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w S., po rozpoznaniu wniosku z 24 grudnia 2007 r. odmówił K. G. (1) wznowienia postępowania w sprawie przyznania emerytury, uznając, iż ubezpieczony nie wskazał żadnych nowych dowodów i okoliczności mogących mieć wpływ na wysokość świadczenia.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 2 października 2008 r. wydanym w sprawie o sygn. akt VII U 1020/08 Sąd Okręgowy w Szczecinie oddalił odwołanie ubezpieczonego od tej decyzji. W uzasadnieniu wskazał, że problem zaliczenia spornego okresu pracy ubezpieczonego był już przedmiotem rozpoznania przez organ rentowy w postępowaniu w którym została wydana pierwotna decyzja o przyznaniu emerytury. Zauważył, że organ dysponował wówczas zarówno umową o pracę z dnia 1 września 1983 r. zawartą pomiędzy ubezpieczonym a Przedsiębiorstwem (...) w J., jak i świadectwem pracy potwierdzającym okres pracy K. G. (1) w tymże przedsiębiorstwie, jako pracownika młodocianego.

Zdaniem Sądu Okręgowego fakt pracy powoda jako pracownika młodocianego przed ukończeniem 15 roku życia był w tej sytuacji organowi rentowemu znany; co więcej, organ rentowy odniósł się do tego faktu w decyzji z dnia 11 września 2002 r., nie zaliczając spornego okresu pracy do wysługi emerytalnej w myśl art. 16 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin. Sąd Okręgowy, wskazując na treść przepisu art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin podniósł, że powód nie powołał żadnych nowych okoliczności ani dowodów, poza tymi które znajdują się w aktach rentowych i były przedmiotem rozpoznania. Zdaniem Sądu Okręgowego stan rzeczy wynikający z dowodów zgromadzonych w sprawie nie jest w żaden sposób odmienny od tego, który istniał w dniu wydania pierwotnej decyzji, wobec tego uznał, że brak było podstaw do wznowienia postępowania.

Niesporne, a nadto dowody:

- wniosek z 11.01.2008r. - k. 62 tom I akt (...);
- decyzja (...) z 04.02.2008r. - k. 64-63 tom I akt (...);
- odwołanie z 27.02.2008r. - k. 2-3 akt sprawy Sądu Okręgowego w Szczecinie, sygn. akt VII U 1020/08;
- odpowiedź na odwołanie - k. 4-6 akt sprawy Sądu Okręgowego w Szczecinie, sygn. akt VII U 1020/08;
- wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie w sprawie o sygn. akt VII U 1020/08 z uzasadnieniem - k. 17, 21-25 akt sprawy Sądu Okręgowego w Szczecinie, sygn. akt VII U 1020/08.

W czasie toczącego się przed Sądem Okręgowym w Szczecinie pod sygnaturą akt VI U 42/15 postępowania zainicjowanego odwołaniem K. G. od decyzji Dyrektora (...) w S. z 21 listopada 2014 r., K. G. złożył pisma zawierające szereg zarzutów pod adresem organu rentowego, dotyczące sposobu wyliczenia wysokości jego emerytury wojskowej, w tym dotyczące pominięcia okresu zatrudnienia przed rozpoczęciem służby wojskowej. Pisma te zostały przez Sąd Apelacyjny w Szczecinie postanowieniem z dnia 20 stycznia 2016 r., sygn. akt III AUz 75/15, zakwalifikowane jako nowe wnioski o wysokość emerytury i przekazane do rozpoznania organowi rentowemu.

Dowód: dokumenty w aktach sprawy Sądu Okręgowego w Szczecinie, sygn. akt VI U 42/15, w szczególności postanowienie z 20.01.2016 r. wraz z uzasadnieniem.

Rozpoznając tak przekazany wniosek organ rentowy wydał m.in. zaskarżoną w niniejszym procesie decyzję.

Niesporne.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie mogło zostać uwzględnione.

W ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie nie zachodziła negatywna przesłanka procesowa o jakiej mowa w art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c., obligująca sąd do odrzucenia odwołania z uwagi na stan res iudicata (powagę rzeczy osądzonej). Zgodnie z treścią przywołanego przepisu sąd odrzuca bowiem pozew, jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została już prawomocnie osądzona.

Mając to na względzie, trzeba wskazać, że w niniejszym postępowaniu pod rozwałkę sądu została poddana ocena prawidłowości decyzji ZUS z dnia 21 września 2016 r., wydanej w rozpoznaniu wniosku z dnia 6 maja 2015 r., którą organ rentowy odmówił uwzględnienia wniosku K. G. (1) z dnia 6 maja 2015 r. o ponowne ustalenie wysokości świadczenia. Uwadze sądu nie uszło przy tym, iż w przedmiocie możliwości zaliczenia ubezpieczonemu okresu pracy od 1 września 1983 r. do 8 grudnia 1983 r., tj. przed ukończeniem przez K. G. (1) 15 roku życia, toczył się już wcześniej spór sądowy – przed Sądem Okręgowym w Szczecinie w sprawie o sygn. akt VII U 1020/08. Sąd ten rozpoznawał

jednak wówczas odwołanie od innej decyzji ZUS, aniżeli decyzja, której prawidłowość została obecnie poddana pod osąd.

Zgodnie z treścią przepisu art. 365 k.p.c. orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy i inne organy państwowe. Prawomocny wyrok korzysta z powagi rzeczy osądzonej (art. 366 k.p.c.), co oznacza, że nie jest dopuszczalne ponowne rozpoznanie sprawy między tymi samymi stronami o te same roszczenia, o których w nim rozstrzygnięto.

W tym miejscu trzeba jednak podkreślić, że postępowanie cywilne w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych charakteryzuje się pewną specyfiką, co ma swoje implikacje również w zakresie funkcjonowania instytucji powagi rzeczy osądzonej, nadając jej szczególny walor, ograniczający jej praktyczne znaczenie. Sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych są bowiem sprawami cywilnymi jedynie w ujęciu formalnym (art. 1 k.p.c.). W sprawach tych postępowanie sądowe nie jest inicjowane przez wniesienie pozwu, lecz odwołanie od decyzji organu rentowego. Powszechnie przyjmuje się jednak, iż odwołanie jest surogatem pozwu i jego wniesienie podlega tym samym regułom, co pozew wnoszony w zwykłym postępowaniu procesowym. Co do zasady, wydanie decyzji przez organ rentowy powoduje więc możliwość wszczęcia postępowania cywilnego, chociażby dotyczyła ona ponownie tego samego świadczenia, które było już przedmiotem sporu w poprzednio toczącym się procesie. Wynika to stąd, że przedmiotem postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych jest kontrola określonej decyzji. Wydanie przez organ rentowy kolejnej decyzji otwiera zatem drogę do wniesienia odwołania, a więc do wszczęcia nowego postępowania cywilnego. W judykaturze zauważa się, że nieważność postępowania związana z nieodrzczeniem przez sąd ubezpieczeń społecznych odwołania od decyzji organu rentowego z powodu powagi rzeczy osądzonej, mogłaby być rozważana wówczas, gdyby odwołanie zostało wniesione od decyzji już wcześniej zaskarżonej odwołaniem, które zostało oddalone prawomocnym wyrokiem sądowym. Natomiast odwołanie od nowej decyzji organu rentowego podlega merytorycznemu rozpoznaniu, zgodnie z zasadą przewidzianą w art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1442 ze zm. (tak: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 marca 2012 r., I UK 299/11, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 118).

W świetle powyższego uznać należało, iż w przypadku zaskarżonej w niniejszym postępowaniu decyzji, wniesione przez skarżącego odwołanie mogło zainicjować przed sądem nową sprawę podlegającą merytorycznemu rozpoznaniu.

Przechodząc więc do dokonywania merytorycznej oceny, należy rozpocząć od przypomnienia, że zgodnie z treścią art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (tekst jednolity: Dz.U. z 2016 r., poz. 1037), emerytura dla żołnierza, który pozostawał w służbie przed dniem 2 stycznia 1999r., wynosi 40% podstawy jej wymiaru za 15 lat służby wojskowej i wzrasta, z zastrzeżeniem ust. 1a, o:

- 1) 2,6% podstawy wymiaru - za każdy dalszy rok tej służby;
- 2) 2,6% podstawy wymiaru - za każdy rok okresów składkowych poprzedzających służbę, nie więcej jednak niż za trzy lata tych okresów;
- 3) 1,3% podstawy wymiaru - za każdy rok okresów składkowych ponad trzyletni okres składkowy, o których mowa w pkt 2;
- 4) 0,7% podstawy wymiaru - za każdy rok okresów nieskładkowych poprzedzających służbę.

Ponadto, zgodnie z treścią art. 15 ust. 5 przywołanej ustawy, przy ustalaniu prawa do emerytury i obliczaniu jej wysokości okresy, o których mowa w ust. 1 i 2, ustala się z uwzględnieniem pełnych miesięcy.

Stosownie natomiast do treści § 20 ust. 1 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 9 grudnia 1994 r. w sprawie szczegółowych zasad postępowania i właściwości organów w sprawach zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych oraz uprawnionych członków ich rodzin (Dz.U. 1994 r. Nr 133, poz. 689), wydanego na podstawie art. 37 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin, przy obliczaniu wysługi emerytalnej sumuje

się poszczególne okresy, o jednakowym procentowym wskaźniku, obejmujące lata, miesiące i dni. Sumę dni zamienia się na miesiące, przyjmując za miesiąc 30 dni kalendarzowych. W końcowym podsumowaniu okresy niepełnych miesięcy nie są przy tym uwzględniane.

Odnosząc się w tym kontekście merytorycznie do kwestii nieprawidłowego zaliczenia do stażu emerytalnego ubezpieczonego dnia 9 grudnia 1983 r. (jeden dzień) należy więc wskazać, iż istotnie w tym zakresie organ popełnił błąd, spowodowany korzystaniem z wadliwie w tym zakresie funkcjonującego systemu informatycznego ROMB. Niespornym okazało się ostatecznie w szczególności, iż ustalając okresy składkowe ubezpieczonego poprzedzające służbę wojskową organ przyjął, że okres od 9 grudnia 1983 r. do 31 sierpnia 1986 r. to 2 lata 8 miesięcy i 22 dni w sytuacji gdy faktycznie okres ten to 2 lata 8 miesięcy i 23 dni. Powyższy błąd nie ma jednakże żadnego wpływu na wysokość emerytury ubezpieczonego, co pełnomocnik organu rentowego wyczerpująco wyjaśnił w piśmie procesowym z dnia 7 lutego 2017 r., a które to wyjaśnienia sąd orzekający w niniejszej sprawie uważa za trafne. Zgodnie bowiem z treścią przywołanych na wstępie przepisów, pozostałe w wyniku zsumowania okresy niepełnych miesięcy nie są uwzględniane. Niezależnie zatem od tego czy ustalony (łącznie z innymi) okres zatrudnienia K. G. poza służbą wojskową to 3 lata, 7 miesięcy i 20 dni, czy też 3 lata, 7 miesięcy i 21 dni, na potrzeby wyliczenia wysokości świadczenia bierze się pod uwagę tylko pełne miesiące, a więc okres wynoszący w obu przypadkach 3 lata i 7 miesięcy.

Z kolei odnosząc się do możliwości zaliczenia do stażu pracy ubezpieczonego okresu zatrudnienia przed 15 rokiem życia wskazać należy, iż zgodnie z treścią przepisu art. 3 ust. 1 pkt. 10 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (tekst pierwotny: Dz.U. 1994r. Nr 10 poz. 36) okresami składkowymi i nieskładkowymi są okresy uregulowane ustawą z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2016 r., poz. 887 ze zm., dalej: jako ustawa o emeryturach z FUS). Oznacza to, że w tym zakresie tak organ rentowy, jak i sąd obowiązują zasady określone w tej ustawie, a od konieczności ich stosowania ustawodawca nie przewidział żadnych wyjątków. W ustawie tej, w art. 6 ust. 1 wskazano zaś po pierwsze, że okresami składkowymi są okresy ubezpieczenia, tj. okresy opłacania składek na ubezpieczenie społeczne. Przepis ten należy jednak odnosić do okresów przypadających poczynając od 1 stycznia 1999 roku, tj. od wejścia w życie ustawy o emeryturach z FUS. Do okresów wcześniejszych (a takim jest okres, którego dotyczył niniejszy proces) zastosowanie znajduje zaś m.in. przepis art. 6 ust 2 pkt 1a ustawy o emeryturach z FUS, zgodnie z którym za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. okresy, za które została opłaconą składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, w tym w szczególności zatrudnienia **po ukończeniu 15 lat życia** na obszarze Państwa Polskiego - w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, jeżeli w tych okresach pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego: chorobowy, macierzyński lub opiekuńczy albo rentę chorobową.

W tym miejscu trzeba wyjaśnić, że ustawodawca ma prawo w zasadzie w swobodny sposób ustalić, które okresy zatrudnienia brane są pod uwagę przy ustalaniu uprawnień emerytalnych. W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych powtórzone zostało zaś obowiązujące już wcześniej rozwiązanie, zgodnie z którym okres zatrudnienia może być liczony wyłącznie od ukończenia przez ubezpieczonego 15 roku życia. Zgodzić się przy tym należy ze skarżącym w zakresie w jakim wskazywał on, że jego zatrudnienie w okresie od 1 września 1983 r. do 8 grudnia 1983 r. (tj. przed ukończeniem 15 roku życia) było zatrudnieniem legalnym - w tym czasie obowiązywały bowiem przepisy rozporządzenia Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 21 października 1974 r. w sprawie zatrudniania osób, które nie ukończyły 15 lat oraz zwalniania młodocianych od odbywania przygotowania zawodowego i od obowiązku dokończenia się (Dz.U. z 1974 r. Nr 43 poz. 260). W § 1 ust. tego rozporządzenia wskazano wyraźnie, że osoba w wieku powyżej 14 lat, a przed ukończeniem 15 lat, która ukończyła szkołę podstawową, może być na wniosek ustawowego przedstawiciela zatrudniona w celu nauki zawodu. Taka sytuacja miała niewątpliwie miejsce w przypadku ubezpieczonego. Nie ma to jednak wpływu na możliwość doliczenia takiego okresu zatrudnienia do jego stażu emerytalnego – skoro ustawodawca ujedynolcił w tym zakresie dla wszystkich ubezpieczonych granicę wieku, wprowadzając możliwość zaliczenia do stażu emerytalnego wyłącznie zatrudnienia od ukończenia 15 roku życia. W przypadku K. G. więc, mimo iż niewątpliwie wykonywał pracę zarobkową

w okresie od 1 września 1983 r. do 8 grudnia 1983 r., to zgodnie z obowiązującymi przepisami okres ten nie może zostać doliczony do jego wysługi emerytalnej. Na marginesie można zauważyć, iż analogiczne rozwiązanie ustawodawca przewidział także gdy chodzi o możliwość uwzględniania w stażu emerytalnym okresu wykonywania pracy rolniczej. W przepisie art. 10 ustawy o emeryturach z FUS wprowadzono bowiem możliwość uwzględniania wyłącznie takiej pracy wykonywanej po ukończeniu 16 roku życia. Niespornym pozostaje zaś, że szereg osób wykonywało pracę w rolnictwie także i wcześniej, w tym np. po ukończeniu 15 roku życia.

Dalej, by wyczerpująco odnieść się do twierdzeń i argumentów ubezpieczonego, trzeba wskazać, że zgodnie z przepisem art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy o emeryturach z FUS okresami składkowymi są okresy zatrudnienia młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach określonych w przepisach przed 1 stycznia 1975 r. Przepis ten – jak jasno wynika z jego treści – nie wprowadza żadnych ograniczeń wiekowych. Jakkolwiek nie znajdzie zastosowania w przypadku ubezpieczonego, bowiem naukę zawodu odbywał on w okresie od 1 września 1983 r. do 31 sierpnia 1986 r., to dla porządku wskazać należy, iż w okresie przed dniem 1 stycznia 1975 r. (tj. przed wejściem w życie obowiązującego i obecnie Kodeksu pracy) zatrudnienie młodocianych regulowała ustawa z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczeniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz. U nr 45 poz. 226 ze zm., dalej jako: ustawa o młodocianych). Zgodnie z jej postanowieniami wzbronionym było zaś zatrudnianie młodocianych, którzy nie osiągnęli 15 roku życia (art. 2 ustawy). Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 15 lutego 2011 r. w sprawie o sygnaturze akt III AUa 1731/10 wskazał wprawdzie, że okresy zatrudnienia młodocianych na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed 1 stycznia 1975r. są okresami składkowymi, o jakich mowa w art. 6 ust. 2 pkt 3 u.e.r.f.u.s., których uznania nie warunkuje ukończenie przez zatrudnionego 15 roku życia, a jedynie wykonywanie pracy na podstawie indywidualnej umowy o naukę zawodu, jednak rozstrzygnięcia tego (w tym także ze względu na sposób jego uzasadnienia, odwołującego się do treści obowiązujących w tym czasie przepisów) nie sposób jednak odnosić do sytuacji prawnej K. G..

Mając na uwadze powyższe, sąd stosownie do treści art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie (punkt I sentencji).

Zgodnie z treścią przepisu art. 98 § 1 k.p.c., strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Przy czym, zgodnie z treścią art. 102 k.p.c., w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepisy kodeksu postępowania cywilnego statuują tym samym zasadę, że wprawdzie wynik procesu z reguły decyduje o obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi, niemniej nie jest to obowiązek nieograniczony i podlega ocenie z punktu widzenia zasad słuszności.

Kodeks nie konkretyzuje pojęcia „wypadków szczególnie uzasadnionych”, pozostawiając ich kwalifikację, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy, sądowi (por. m.in. postanowienie SN z dnia 20 grudnia 1973 r., II CZ 210/73, Lex, nr 7366). Zastosowanie przez sąd art. 102 k.p.c. powinno być oceniane w całokształcie okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu, zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej (por. postanowienie SN z dnia 14 stycznia 1974 r., sygn. akt II CZ 223/73, LEX nr 7379). Do wypadków szczególnie uzasadnionych w rozumieniu art. 102 k.p.c. można także zaliczyć sytuacje wynikające z charakteru żądania poddanego rozstrzygnięciu sądu (por. postanowienie SN z dnia 1 września 1973 r., sygn. akt I CZ 122/73, OSNC 1974/98). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego. W niniejszej sprawie biorąc pod uwagę przedmiot sporu oraz fakt, że w toku postępowania doszło do ujawnienia błędu organu rentowego, który choć w niniejszej sprawie okazał się pozbawiony istotnego znaczenia, to jednak może mieć znaczenie w innych podobnych sprawach, sąd odstąpił od obciążania ubezpieczonego kosztami procesu.